

KURUMSAL ARAŞTIRMA VE VERİ KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Dış Kaynaklı Proje Destek Ofisi

CASCADE FUNDING

(Financial Support to Third Parties – FSTP)

Kademeli Fonlama (Cascade Funding) Bilgilendirme ve Uygulama Rehber Döküman

Cascade Funding (FSTP) Nedir?

Cascade Funding — resmî adıyla Financial Support to Third Parties (FSTP) — Avrupa Birliği tarafından finanse edilen büyük ölçekli bir projenin, bütçesinin bir bölümünü kendi açtığı rekabetçi açık çağrılar yoluyla üçüncü taraflara (KOBİ'ler, start-up'lar, araştırma kuruluşları, çiftçiler, kooperatifler, STK'lar vb.) aktarmasına imkân veren bir alt hibe (sub-granting) mekanizmasıdır. Amaç; Avrupa Komisyonu'nun doğrudan yürüttüğü büyük ve karmaşık başvuru süreçlerine erişemeyen küçük ölçekli aktörlerin AB destekli araştırma, inovasyon ve dijitalleşme ekosistemine daha kolay dahil olmasını sağlamaktır.

Bu mekanizma tek başına bağımsız bir AB fon programı değildir. Horizon Europe, Digital Europe Programme, European Defence Fund (EDF), Creative Europe ve bazı EIT Bilgi ve İnovasyon Toplulukları (KIC) gibi programlar kapsamında finanse edilen ana projeler, kendi çağrı koşulları buna izin verdiğinde bu yöntemi kullanabilir. Başvuruyu Avrupa Komisyonu değil, ilgili ana projenin konsorsiyumu değerlendirir, seçer ve yönetir.

Temel Özellikler

- Destek biçimi: Alt hibe (sub-grant), ödül (prize) veya hizmet/test altyapısına ücretsiz erişim gibi biçimlerde kurgulanabilir.
- Değişkenlik: Hibe miktarı, uygun başvuru sahibi profili, proje süresi, uygun ülkeler ve değerlendirme yöntemi her FSTP çağrısında farklılık gösterir.
- Basitlik: Genellikle götürü bedel (lump sum) esaslı ödeme yapılır; üçüncü taraflardan her harcama kalemi için ayrıntılı mali gerekçelendirme istenmez.

Önemli

FSTP koşulları standartlaştırılmış değildir. Her çağrının kendi "Open Call / Guide for Applicants / Terms & Conditions" belgeleri ayrı ayrı incelenmelidir. Aynı şemsiye program altında bile çağrılar birbirinden çok farklı kurallara sahip olabilir.

Cascade Funding Nasıl İşler?

Mekanizma, birbirini izleyen aşamalardan oluşan bir "finansman şelalesi" (cascade) mantığıyla çalışır:

Destek alan kuruluş, çağrıda tanımlanan faaliyetleri yürütür ve ilerlemesini/çıktılarını ana proje konsorsiyumuna raporlar. Konsorsiyum, bu süreçte hem çağrıyı yöneten hem de Avrupa Komisyonu'na karşı nihai sorumluluğu taşıyan taraf konumundadır.

Hangi AB Programlarında Kullanılır?

- Horizon Europe — özellikle Küme 4 (Dijital, Sanayi, Uzay); Pillar II projelerinde tipik üst sınır çağrı başına 60.000 € (istisnalar mevcuttur).
- Digital Europe Programme (DIGITAL) — dijital dönüşüm, yapay zekâ, siber güvenlik alanlarında KOBİ'lere yönelik çağrılar.
- European Defence Fund (EDF) — 2026 Çalışma Programı ile tüm EDF projelerinde bir seçenek (örn. EUDIS "MaJoR" İnovasyon Test Merkezleri).
- Creative Europe ve EIT Bilgi/İnovasyon Toplulukları (KIC) — kültür, yaratıcı endüstriler ve kendi özel cascade şemaları.

Finansman Türleri ve Ödeme Süreci

FSTP kapsamındaki finansal destek çeşitli biçimlerde tasarlanabilir: götürü bedel (lump sum), birim maliyet (unit cost), gerçek maliyet (actual/real cost) esaslı geri ödeme veya ödül (prize). Uygulamada en yaygın yöntem, nihai faydalanıcıların ayrıntılı harcama gerekçelendirmesi sunmasını gerektirmeyen götürü bedel modelidir. Hibe miktarı, ödeme yöntemi ve uygunluk koşulları her FSTP çağrısında farklılık gösterir; "Cascade Funding hibeleri her zaman X Avro'dur" gibi genellemeler doğru değildir — Horizon Europe Pillar II çağrılarında sıkça görülen 60.000 € üst sınırı bile birçok çağrıda aşılabilmektedir. Güncel ve bağlayıcı tutar bilgisi için her zaman ilgili çağrının kendi metni esas alınmalıdır.

Cascade Ödemesi Nasıl Yapılır? Parayı Kim Yatırıyor?

Ödeme zinciri iki aşamalıdır. İlk aşamada Avrupa Komisyonu, ana hibe sözleşmesi (Grant Agreement) kapsamında ön finansman (pre-financing) ve ara ödemeleri doğrudan projenin koordinatörüne / konsorsiyumuna aktarır; FSTP bütçesi bu genel proje bütçesinin içinde ayrı bir bütçe kalemi (D.1 — Financial support to third parties) olarak yer alır. İkinci aşamada ise üçüncü tarafa ödemeyi bizzat Avrupa Komisyonu değil, kendisini seçen konsorsiyum / koordinatör yapar; üçüncü taraf, Komisyon ile değil doğrudan konsorsiyumla (veya konsorsiyumun yetkilendirdiği koordinatör kurumla) bir alt hibe/FSTP sözleşmesi imzalar.

- Ödeme takvimi: çoğu çağrıda taksitli ilerler — örneğin sözleşme imzalandıktan kısa süre sonra bir ön ödeme (%40–50), ara raporlama sonrası bir ara ödeme ve nihai rapor kabul edildikten sonra kalan bakiyenin ödenmesi şeklinde.
- Finansal raporlama: üçüncü taraf, harcama ve ilerleme raporlarını EU Funding & Tenders Portal'a değil, kendisiyle sözleşme yapan konsorsiyuma/koordinatöre sunar. Konsorsiyum bu bilgileri kendi teknik ve mali raporlarına dahil ederek Komisyon'a karşı hesap verir.
- Portalın rolü: Funding & Tenders Portal çoğunlukla çağrının duyurulması aşamasında (PCoCo/CoCo/PaCo rolleriyle çağrının hazırlanıp Komisyon proje sorumlusu tarafından onaylanıp yayımlanması) kullanılır; başvuru toplama, değerlendirme ve ödeme süreçleri genellikle proje web sitesi veya harici bir başvuru platformu (örn. GoodGrants) üzerinden, konsorsiyumun kendi yönetimiyle yürütülür.

- Denetim sorumluluğu: fonların doğru kullanıldığından ve harcamaların çağrı koşullarına uygun olduğundan nihai olarak konsorsiyum/koordinatör sorumludur; olası bir AB denetiminde üçüncü tarafla yapılan sözleşme ve raporlar da inceleme kapsamına girebilir.

Kimler Başvurabilir?

FSTP çağrılarının hedef kitlesi, projenin sektörüne ve konusuna göre değişir; ancak genel olarak konsorsiyuma resmî ortak olarak katılmayan, buna karşın projenin hedeflerine katkı sağlayabilecek aktörler hedeflenir:

- KOBİ'ler, start-up'lar ve scale-up'lar
- Üniversiteler ve araştırma kuruluşları
- Kamu kurumları ve yerel yönetimler
- Sivil toplum kuruluşları (STK'lar)
- Tarım sektöründe çiftçiler ve kooperatifler (özellikle Küme 6 / agri-food çağrılarında)
- Bazı çağrılarda gerçek kişiler (örn. eğitim/istihdam odaklı Digital Europe cascade çağrıları)

Bu aktörlerin ortak noktası, doğrudan büyük ölçekli bir Horizon Europe başvurusunda konsorsiyum ortağı olacak idari/mali kapasiteye sahip olmayabilmeleridir. FSTP, tam ortaklık yerine önemli ölçüde sadeleştirilmiş bir katılım yolu sunar; sahadan pratik bilgi, deneme kapasitesi ve gerçek dünya test ortamlarına erişim gibi katkılar sağlarlar.

Türkiye İçin Not

Türkiye, Horizon Europe'a tam ortak (associated country) statüsündedir ve bu sayede FSTP çağrılarına genel olarak AB üyesi ülkelerle eşit koşullarda başvurabilir. Ancak bazı çağrılar — özellikle hassas/çift kullanımlı (dual-use) teknoloji alanlarında veya yalnızca AB üyesi ülkeleri hedefleyen çağrılarda — Türkiye'yi (ve diğer ortak ülkeleri) kapsam dışı bırakabilir. Bu nedenle her çağrının ülke uygunluğu maddesi mutlaka ayrı ayrı kontrol edilmeli, "ortak ülke statüsü her çağrıya otomatik uygunluk sağlar" varsayımı yapılmamalıdır.

Cascade Funding Çağrıları Nasıl Bulunur ve Takip Edilir?

Cascade Funding fırsatları tek bir platformda toplanmadığı için birden fazla kaynağın birlikte takip edilmesi önerilir.

Kaynak	Ne İçin Kullanılır?	Takip Önerisi
EU Funding & Tenders Portal — Competitive Calls / Cascade Calls	Komisyon portalında yayımlanan veya yönlendirilen üçüncü taraf çağrılarını görüntülemek için.	"Calls for funding in cascade" filtresini ve ilgili proje/konu sayfalarını düzenli kontrol edin.
Ana Projenin Resmî Web Sitesi	Çağrı rehberi, başvuru formu, SSS, webinar ve değerlendirme kriterlerine erişmek için.	İlgilendiğiniz projenin "Open Calls / Cascade Funding / FSTP" bölümünü takip edin.
Cascade Funding Hub ve benzeri açık çağrı platformları	Farklı AB projelerindeki açık çağrıları toplu olarak taramak için.	Alan, ülke, son tarih ve kuruluş türüne göre filtreleyin.

Kaynak	Ne İçin Kullanılır?	Takip Önerisi
Proje LinkedIn / Haber Bülteni / E-posta Listeleri	Yeni çağrılar, bilgilendirme günlerinin ve son tarih güncellemelerinin duyurulması için.	İlgili proje ve ağları takip ederek bildirimleri açın.
Ulusal İrtibat Noktaları (NCP), EEN, EIT ve tematik ağlar	Uygun çağrılar yaygınlaştırılması ve yönlendirme desteği için.	Alanınıza göre ilgili ulusal/tematik ağların duyuru listelerine kaydolun.

Önerilen Takip Rutini

- Haftada en az bir kez açık çağrı platformlarını tarayın; yaklaşan son tarihler için 30/15/7 gün öncesi hatırlatıcılar oluşturun.
- Her çağrı için hedef sektör, uygun ülke, kuruluş tipi, TRL, bütçe ve son başvuru tarihini özetleyin.
- Proje web sitesindeki SSS ve webinar kayıtlarını kontrol edin; uygunlukla ilgili yorumlar çoğu zaman bu kaynaklarda netleşir.

Bir Cascade Funding Çağrısı İncelenirken Nelere Dikkat Edilmelidir?

Bir FSTP çağrısına yönelmeden önce aşağıdaki dört ana başlık altında hızlı bir ön değerlendirme yapılması önerilir: Uygunluk, Finansman, Teknik Uyum ve Başvuru koşulları.

Uygunluk - Başvuru sahibi Kurum türünüz uygun mu? - Ülke koşulu Türkiye'den başvuru kabul ediliyor mu? - Başvuru yapısı Tek kuruluş mu, konsorsiyum mu?	Finansman - Hibe miktarı Azami destek ne kadar? - Eş finansman Kurum katkısı gerekiyor mu? - Uygun maliyetler Hangi harcamalar karşılanıyor?
Teknik Uyum - Tematik kapsam Fikir, çağrı hedefleriyle örtüşüyor mu? - TRL / olgunluk İstenen teknoloji seviyesi sağlanıyor mu? - Süre ve faaliyetler Plan, destek dönemine sığıyor mu?	Başvuru - Son tarih Tarih, saat ve saat dilimi nedir? - Başvuru platformu Başvuru nereden gönderilecek? - Fikrî mülkiyet Sonuçların kullanım hakları nasıl düzenleniyor?

Pratik Not

Funding & Tenders Portal'da bir fırsatın görüntülenmesi, başvurunun mutlaka bu portal üzerinden yapılacağı anlamına gelmez. Çoğu FSTP çağrısı, proje web sitesi veya GoodGrants gibi harici bir platform üzerinden yürütülür.

Cascade Funding Başvurusu Nasıl Yapılır?

1. Çağrı rehberini ve tüm eklerini indirin: "Guide for Applicants", "Open Call Text", "Terms & Conditions", "FAQ" ve sözleşme taslağını birlikte okuyun.
2. Uygunluk kontrolü yapın: kuruluş türü, ülke, teknoloji seviyesi, konsorsiyum şartı ve varsa devlet yardımı / de minimis hükümlerini kontrol edin.
3. Çözümünüzü çağrı hedefiyle eşleştirin ve beklenen çıktıları kısa, ölçülebilir şekilde tanımlayın.
4. Başvuru formunu ve zorunlu ekleri (kuruluş bilgileri, beyanlar, finansal belgeler, pitch deck vb.) hazırlayın.
5. Başvuruyu çağrının kendi platformundan gönderin — çoğu FSTP çağrısı, Funding & Tenders Portal değil, proje web sitesi veya harici bir platform kullanır.
6. Gönderim kanıtını saklayın, değerlendirme takvimini takip edin ve gerekirse mülakat/pitch aşamasına hazırlanın.
7. Seçilmeniz hâlinde alt hibe sözleşmesini dikkatle inceleyin; ödeme, raporlama, IPR ve görünürlük koşullarını netleştirin.

Sık Yapılan Hata

Türkiye'nin Horizon Europe'a ortak ülke statüsü, otomatik olarak her cascade çağrısına uygunluk anlamına gelmez; her çağrının ülke ve platform koşulu ayrıca kontrol edilmelidir. Ayrıca genellemelere güvenmeyin — her çağrının hibe tutarı ve kuralları farklıdır.

Başvurular Nasıl Değerlendirilir?

Değerlendirme yöntemi çağrıdan çağrıya değişmekle birlikte, tipik süreç aşağıdaki aşamalardan oluşur:

- Uygunluk kontrolü: son tarih, ülke, kuruluş türü, başvuru formatı ve zorunlu belgeler.
- Bağımsız uzman değerlendirmesi veya konsorsiyum içi teknik değerlendirme.
- Yenilikçilik / mükemmeliyet, etki, uygulama kapasitesi ve çağrı hedeflerine uyum puanlaması.
- Gerekirse mülakat, demo veya pitch aşaması.
- Sıralama, seçim ve sözleşme süreci.

Pratik İpucu

FSTP başvuruları çoğu zaman ana Horizon Europe proje başvurularına göre daha kısa ve daha sade olabilir; ancak bu durum rekabetin düşük olduğu anlamına gelmez. Başvurunun çağrı hedefleriyle doğrudan eşleşmesi ve ölçülebilir çıktı sunması kritik önemdedir.

Cascade Funding ile Doğrudan AB Çağrısı Arasındaki Temel Farklar

Konu	Cascade Funding / FSTP	Doğrudan AB Çağrısı
Fon sağlayan yapı	AB fonlu ana proje konsorsiyumu	Avrupa Komisyonu / ilgili yürütme ajansı
Başvuru platformu	Çoğunlukla proje web sitesi veya harici platform	Genellikle EU Funding & Tenders Portal
Başvuru kapsamı	Daha küçük, odaklı pilot/deneme/yenilik faaliyeti	Daha geniş Ar-Ge ve yenilik projeleri
Konsorsiyum	Sıklıkla tek kuruluş mümkün; çağrıya bağlıdır	Birçok Horizon Europe çağrısında çok ortaklı yapı gerekir
Hibe tutarı ve süre	Genellikle daha küçük bütçe ve daha kısa süre	Genellikle daha yüksek bütçe ve daha uzun proje süresi
Yönetim ve raporlama	Ana proje konsorsiyumuna	Komisyon/ajans ve koordinatör üzerinden
Ödeme yöntemi	Çoğunlukla götürü bedel (lump sum)	Gerçek maliyet, birim maliyet veya götürü bedel karışık olabilir

Hızlı Ön Değerlendirme Kontrol Listesi

Bir çağrıya zaman ayırmadan önce, aşağıdaki listeyi hızlıca gözden geçirerek temel uygunluk durumunuzu değerlendirebilirsiniz.

	Önerilen Kontrol Maddeleri
☐	Türkiye'den (veya ilgili ülkeden) başvuru uygun mu?
☐	Kuruluş türümüz uygun mu?
☐	Tek başvuru yapılabilir mi, ortak/konsorsiyum gerekiyor mu?
☐	Teknoloji/ürün çağrının kapsamına doğrudan uyuyor mu?
☐	TRL şartını karşılıyor muyuz?
☐	Azami hibe ve finansman oranı uygun mu?
☐	Ödeme yöntemi (götürü bedel / gerçek maliyet) anlaşılıyor mu?
☐	Proje süresi ve beklenen çıktılar gerçekçi mi?
☐	Zorunlu eş finansman veya kendi kaynak katkısı var mı?
☐	IPR / veri paylaşımı koşulları kabul edilebilir mi?
☐	Son başvuru tarihine kadar gerekli belgeler hazırlanabilir mi?

İletişim

Soru, görüş ve destek talepleriniz için **Kurumsal Araştırma ve Veri Koordinatörlüğü – Dış Kaynaklı Proje Destek Ofisi** ile iletişime geçebilirsiniz.

Kaynaklar ve Faydalı Bağlantılar

Bu rehber, aşağıdaki resmi Avrupa Komisyonu kaynakları, ulusal irtibat noktası (NCP) yayınları ve güncel haber/analiz kaynakları taranarak hazırlanmıştır. Güncel ve bağlayıcı bilgi için ilgili çağrının resmi belgeleri esas alınmalıdır.

- **Resmî AB Kaynakları**

[European Commission — Good practices for implementing FSTP in EU grants \(V1.0\)](#)

[EU Grants — Annotated Grant Agreement \(Financial Support to Third Parties\)](#)

[Funding & Tenders Portal — Competitive Calls](#)

[European Commission — Horizon Europe Work Programmes](#)

[EU Missions in HE / Horizon Europe NCP Portal — Financial Support to Third Parties](#)

[European Commission — Türkiye ile Araştırma ve İnovasyonda Uluslararası İşbirliği](#)

Sektörel Platformlar ve Rehberler

[Cascade Funding Hub — Open Calls](#)

[NCP Flanders — Infosheet: Cascade Funding Calls \(FSTP\)](#)

[EUDIS — Cascade Funding \(European Defence Fund\)](#)

Haber ve Analiz Kaynakları

[Science|Business — Explained: Horizon Europe's cascade funding](#)

[Wikipedia — Cascade Funding](#)

Hazırlayan: Deniz Süzen
Dış Kaynaklı Proje Destek Ofisi Uzmanı

Bu doküman bilgilendirme amaçlıdır. Nihai uygunluk değerlendirmesinde, ilgili çağrının güncel resmi belgeleri esas alınmalıdır.